

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра медсестринства

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї**

Ступінь вищої освіти «магістр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітня програма «Медсестринство»

Миколаїв 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї» для студентів ступеня вищої освіти «магістр».

За спеціальністю 223 «Медсестринство»

Розробник: Магденко Г.К. Магденко Г.К. – доцент кафедри медсестринства

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри медсестринства

Протокол № 2 від 26.09.2023р.

Завідувач кафедри медсестринства Габрель Р.Т. Габрель Р.Т.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 3 від 28.09.2023р.

Голова Вченої ради Михайло ВОЛКОВ Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Цикл вибірових дисциплін	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		1-й	
		Семестр	
Тижневих годин для форм навчання: ОФН – 3 год.		2-й	
		Лекції	
		22 Год.	
	Семінарські, практичні		
	20 год.		
Лабораторні			
- год.			
Самостійна робота			
48 год.			
Другий магістерський рівень		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для очної форми навчання – 90 год.: 42 год. – аудиторні заняття, 48 год. – самостійна робота (47 % до 53 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета:

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з практично орієнтованими знаннями щодо закономірностей функціонування репродуктивної функції організму людини та можливостей корекції репродуктивного здоров'я, а також формування умінь та навичок використання набутих знань для покращення репродуктивного здоров'я студентської молоді та репродуктивного здоров'я в цілому.

Завдання:

Формування здатності до вирішення професійних задач діяльності, пов'язаних з забезпеченням життя, здоров'я і працездатності та мати основні загально-культурні та професійні компетенції про сучасний стан планування сім'ї.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

Загальні:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації.
- 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- 4.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- 5.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 6.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 7.Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- 8.Здатність працювати в команді.
- 9.Здатність до міжособистісної взаємодії.

Фахові:

- 1.Здатність розв'язувати проблеми медсестринства, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.
- 2.Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі медсестринства у широких або мультидисциплінарних контекстах.
- 3.Здатність розв'язувати проблеми медсестринства у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- 6.Здатність управляти робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
- 12.Здатність забезпечувати якість медичної допомоги і забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя та громадського здоров'я населення, здійснювати навчання пацієнтів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких програмних результатів навчання:

1. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері медсестринства з метою розвитку нових знань та процедур.
2. Здійснювати критичне осмислення проблем у сфері медсестринства на межі галузей знань.
3. Володіти спеціалізованими вміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері охорони здоров'я до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
5. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, оцінювати результати роботи колективу.
7. Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.
8. Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з хворобами цивілізації, їх вплив на здоров'я населення, діагностувати хвороби цивілізації.
9. Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері охорони здоров'я.
13. Збирати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для розв'язання складних задач у сфері медсестринства, зокрема у науковій та професійній літературі, базах даних.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год. / 3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни.

Кредит 1. Здоров'я та репродуктивна функція.

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я».

Сучасний стан, зміст і складові планування сім'ї та статевого виховання. Статева просвіта дітей, юнацтва та суспільства в цілому. Компоненти культури міжстатевих стосунків особистості. Основні соціальні та медико-валеологічні причини низького рівня культури міжстатевих стосунків молоді. Історичні аспекти розвитку міжстатевих стосунків в Україні. Вплив релігії і громадськості на морально-статеве виховання молоді та суспільства. Гендерний контекст системи статевого виховання. Методи контрацепції. Аборт.

Тема 2. Політика уряду підвищення приросту населення з точки зору репродуктивного здоров'я.

Сталий розвиток суспільства будь-якої країни значною мірою залежить від її демографічної перспективи, що визначається здатністю населення до простого відтворення. Стійка тенденція до скорочення чисельності населення в Україні внаслідок зниження рівня народжуваності та підвищення рівня загальної смертності ставить під загрозу її майбутнє і робить проблему репродуктивного здоров'я загальнонаціональною. Основи сексології. Безплідний шлюб. Репродуктивні технології.

Кредит 2. Здоров'я жінки і чоловіка.

Тема 3. Чоловіча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції чоловіка.

Анатомія. Сперматозоїди. Гормони. Генетика. Вік. Вага. Алкоголь. Екологія. ЗПСШ (захворювання, що передаються статевим шляхом). Куріння. Стрес і тривога.

Тема 4. Жіноча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції жінки.

Анатомія. Яєчники. Маточні труби. Матка. Шийка матки. Гормони. Вік. Куріння. Стрес і тривога.

Кредит 3. Методи діагностики хвороб репродуктивної системи людини, їх лікування та профілактика.

Тема 5. Методи діагностики хвороб репродуктивної системи людини.

Для виявлення генітальних мікоплазм потрібен матеріал, взятий зі статевих органів (з сечовипускального каналу у чоловіків і з сечовипускального каналу, піхви і шийки матки у жінок). В даний час найбільш поширеними методами діагностики є: полімеразна ланцюгова реакція (ПЛР), яка дозволяє виявити навіть одну мікробну клітину і культуральний метод, коли досліджуваний матеріал потрапляє до спеціального середовища, де мікоплазми добре розмножуються.

Останнім часом для діагностики став застосовуватися метод RealTime ПЛР (ПЛР у реальному часі), який також здатний виявити кількість досліджуваного мікроорганізму.

Тема 6. Лікування та профілактика хвороб репродуктивної системи людини.

Лікування запальних захворювань сечостатевої сфери, викликаних генітальними мікоплазмами, проводиться із застосуванням антибактеріальних препаратів.

Лікування призначають у разі, якщо:

- при обстеженні виявлена *M.genitalium*;
- є явні клінічні ознаки запального захворювання (виділення зі статевих шляхів; біль, печіння, неприємні відчуття при сечовипусканні і т.п.) +

ознаки запалення за даними бактеріоскопічного дослідження (мазка) + за даними лабораторних досліджень виявлено *U.urealyticum* та / або *M. hominis*;

- за даними обстеження виявлені *U.urealyticum* і / або *M.hominis* у високих діагностичних кількостях(титрах) $> 10^4$ КУО/мл;
- *U.urealyticum* і / або *M.hominis* виявлені перед планованою вагітністю.

Лікування не призначається у випадку, якщо відсутні явні клінічні та лабораторні прояви запалення, а *U.urealyticum* і / або *M.hominis* виявляються в низьких діагностичних титрах $< 10^4$ КУО/мл. У такому випадку часто призначаються препарати, що стимулюють імунну систему (для місцевого та / або системного застосування), і обстеження повторюється через 2 місяці. Подібні призначення допомагають уникнути непотрібного застосування антибіотиків і допомагають організму самому «позбутися» генітальних мікоплазм.

4.Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин												
	очна форма						заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Кредит 1. Здоров'я та репродуктивна функція.</i>													
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я».	15	4	4			7							
Тема 2. Політика уряду підвищення приросту населення з точки зору репродуктивного здоров'я.	15	4	4			7							
Разом за кредитом 1	30	8	8			14							
<i>Кредит 2.Здоров'я жінки і чоловіка.</i>													
Тема 3. Чоловіча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції чоловіка	15	4	4			7							
Тема 4. Жіноча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції жінки.	15	4	4			7							
Разом за кредитом 2	30	8	8			14							

Кредит 3. Методи діагностики хвороб репродуктивної системи людини, їх лікування та профілактика .											
Тема 5. Методи діагностики хвороб репродуктивної системи людини.	15	2	2			11					
Тема 6. Лікування та профілактика хвороб репродуктивної системи людини.	15	4	2			9					
Разом за кредитом 3	30	6	4			20					
Всього	90	22	20			48					

5. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Предмет і завдання курсу «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я».	4	
2	Політика уряду підвищення приросту населення з точки зору репродуктивного здоров'я.	4	
3	Чоловіча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції чоловіка.	4	
4	Жіноча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції жінки.	4	
5	Методи діагностики хвороб репродуктивної системи людини.	2	
6	Лікування та профілактика хвороб репродуктивної системи людини.	2	
Разом		20 год.	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Предмет і завдання курсу «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я».	7	
2	Політика уряду підвищення приросту населення з точки зору репродуктивного здоров'я.	7	
3	Чоловіча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції чоловіка.	7	
4	Жіноча репродуктивна система. Причини, що призводять до зниження репродуктивної функції жінки.	7	
5	Методи діагностики хвороб репродуктивної системи людини.	11	
6	Лікування та профілактика хвороб репродуктивної системи людини.	9	
Разом		48 год.	

7. Методи навчання

При організації навчального процесу з даної дисципліни використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (розповідь, лекція, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (досліди, вправи, стимуляційний метод навчання, презентації, реферати).

- в аспекті логічності, мислення: пояснювально-ілюстративні; репродуктивні; проблемного викладу; індуктивні та дедуктивні; частково-пошукові; дослідницькі.

- в аспекті управління навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота.

9. Методи контролю

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Протягом семестру проводиться поточний контроль. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою (навчальним елементом). Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Система оцінювання сформованих компетентностей студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється на практичних заняттях під час усного опитування, розгляду ситуацій, виконання практичних завдань та ін. за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, чинною нормативною базою, а також статтями у періодичних виданнях, в яких висвітлені питання, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- правильність виконання практичних завдань.

Самостійна робота студентів з дисципліни «РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї» повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і лабораторних заняттях.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль – залік.

Перелік питань до заліку.

1. Поняття про репродуктивне здоров'я. Основні показники.
2. Біологічні основи репродуктивної системи жінки та чоловіка.
3. Регуляція оваріально-менструального циклу. Жіночі статеві гормони.
4. Гормональний обмін у чоловіка.
5. Поняття про планування сім'ї. Принцип "ДОВІРА".
6. Форми природнього планування сім'ї.
7. Структура, організація, завдання служби планування сім'ї в Україні.
8. ІНК в роботі служб планування сім'ї. Форми ІНК.
9. Упровадження програми ІНК для жінок.
10. Календарний метод планування сім'ї. Правила користування, оцінювання, консультування.
11. Метод базальної температури. Правила користування, оцінювання, консультування.
12. Натяг цервікального слизу, феномен папороті, симптом зіниці. Правила користування, оцінювання, консультування.
13. Переваги та недоліки кожного методу природнього планування сім'ї.
14. Бар'єрні методи контрацепції. Різновиди. Механізм дії, ефективність,

- переваги та недоліки бар'єрних методів контрацепції.
15. Види сперміцидів. Різновиди. Механізм дії, ефективність.
 16. Внутрішньоматкова контрацепція. Типи. Механізм дії. Показання та протипоказання до застосування.
 17. Надання допомоги при типових і побічних діях та інших проблемах під час застосування ВМЗ.
 18. Гормональна контрацепція. Методи, механізм дії, правила вживання.
 19. Показання і протипоказання до застосування методів гормональної контрацепції.
 20. Пролонговані контрацептиви. Переваги і недоліки.
 21. Посткоїтальна контрацепція. Типи, механізм дії, побічні ефекти.
 22. Використання простагландинів, побічні дії, можливі ускладнення.
 23. Контрацепція для підлітків, переваги та недоліки.
 24. Контрацепція для жінок понад 35 років та жінок з гормональними проблемами.
 25. Методи стерилізації жінок. Показання і протипоказання.
 26. Безплідний шлюб, жіноче, чоловіче безпліддя, поняття. Причини. Класифікація.
 27. Методи обстеження подружньої пари.
 28. Методи лікування безпліддя. Профілактика.
 29. Гормональна кольпоцитодіагностика.
 30. Імунологічно зумовлене безпліддя.
 31. Основи сексології.
 32. Екстракорпоральне запліднення.
 33. Правила техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час виконання медсестринських втручань.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Навчально – методичний комплекс дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.

3. Навчальна програма.

4. Конспект лекцій.

5. Методичні вказівки для виконання практичних, самостійних занять з дисципліни «Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї» студентам очної (денної, вечірньої) форм навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 223 «Медсестринство».

12. Рекомендована література

Основна

Назарова І.Б., Посипкіна Н.М. Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї. — К.: Медицина, 2007. — 224 с.

Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї: підручник / І.Б. Назарова, Н.М. Посипкіна. — К.: Медицина, 2008.

Планування сім'ї / В.Б. Самойленко, А.І. Мох, Г.Г. Рой, В.В. Мисік. — К.: Здоров'я, 2007.

Додаткова

Касевич Н.М., Шаповал К.І. Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2007.

Планування сім'ї: навч. посіб. / Н.Я. Жилка, І.Б. Вовк. — К., 2009. Збірник критично-оцінених тем з питань контрацепції. Розроблено Центром науково-доказової медицини на базі кафедри акушерства, гінекології та репродуктології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. — К., 2006.

Планування сім'ї для людей, що живуть, з ВІЛ: навч. посіб. / А.М. Кенней, Т.А. Александріна. — 2008.

Післяпологове та післяабортне “Планування сім'ї”: навч. посіб. / А.М. Кенней, Р.В. Барило. — 2007.

Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини. Діагностика, лікування та соціально-психологічна примітка людей, які живуть з ВІЛ / В.М. Запорожан, М.Л. Аряєв, Н.В. Котова. — 2010.

12. Інформаційні ресурси:

1. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

2. Центр громадського здоров'я МОЗ України
<https://phc.org.ua/kontrolzakhvoryuvan>

<https://www.who.int/ru>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1005/96>